

## Jurgis Alenskas 1905 – 1970

J. Alenskas kanklininkas, kanklių meistras, vienas iš Skriaudžių kanklininkų ansamblio vadovų. Gimė 1905 m. balandžio 23 d. Veiverių valsčiaus Patašinės kaime. Baigė tik tris mokyklos skyrius, bet toliau jaunuolis stengėsi lavintis pats – daug skaitė, pramoko vargonuoti, giedojo, dalyvavo vaidinimuose, buvo Pavasarininkų organizacijos nariu. Kankliuoti mokėsi pas Praną Puskunigį, vėliau Antaną Degutį ir tapo kanklininkų ansamblio nariu.

Ansamblyje J. Alenskas domėjosi ne tik kankliavimu, bet ir kanklių skambesiu jų apdaila, konstrukciniais ypatumais. Pirmąsias kankles padarė būdamas dvidešimties metų, o per visą gyvenimą jų pagamino apie šimtą. Tai buvo P. Puskunigio pavyzdžio, suvalkietiški, dvylikastygiai instrumentai, su „boseliu“. Jo kanklės pasižymėjo geru skambėjimu, buvo kruopščiai nudailintos, padarytos iš rūpestingai parinkto ir išdžiovinto medžio. Kanklių apačią ir šonus meistras dažniausiai dažydavo tamsiai „vyšnine“ spalva, viršutinė „deka“ – nedažyta, natūralios medžio spalvos. Stygų kuolelių įduba juoda. Visą korpusą nupoliruodavo. Lako nenaudojo, nes tai, jo nuomone, blogino skambėjimą. Stygų dešiniuosius galus sunerdavo ant plono plieninio virbo, suteikiančio instrumentui lengvumo, grakštumo įspūdį. Jis taip pat derino, pianinus, vargonus darydavo jų smulkų remontą.

1932 – 1940 m. J. Alenskas vadovavo Skriaudžių kanklininkų ansambliui. Tuo laikotarpiu ansamblis daug koncertavo, dalyvavo įvairiose šventėse, vakaruose, koncertavo Birštone, Kaune, Kauno Radiofone, apie tai rašė to meto spauda.

1956 m., atkūrus kanklininkų ansamblį, jis vėl vienas pirmųjų įsijungė į jo veiklą. Matyt, jam reikėjo ansamblio, bet ansambliui ne mažiau reikėjo ir jo. Jis savo gera nuotaika ir švelniu humoru praskaidrindavo repeticijas, sušvelnindavo koncertinį jaudulį. Čia labai praversdavo ir jo išlavėjusi klausa – jis padėdavo vadovui Antanui Degučiai suderinti ansamblių kankles. O svarbiausia, kad jis visada galėdavo ir sutikdavo, esant reikalui, repeticijose ar koncertuose pavaduoti ansamblio vadovą.

1965 metų pavasarį J. Alenską namuose aplankė Lietuvos televizijos (dabar LRT) kūrybinė grupė ir parengė reportažą kaip jis daro kankles. Šį įrašą pademonstravo tų pačių metų vasarą per televiziją transliuoto Skriaudžių kanklininkų koncerto metu.

J. Alenskas buvo stropus ansamblietis, jo veikloje dalyvavęs tol, kol leido jėgos. Šaltą 1970 metų žiemą įvykusi pirmoji ansamblio išvyka už Lietuvos ribų į Baltarusiją, Naugarduko rajoną, jam jau buvo paskutinė. Pradžioje buvo manyta, kad tai tik stiprus persišaldymas, nors jis buvo užsigrūdinęs, maudėsi net ir žiemą eketėje ar prie šulinio, bet sunki liga nugalėjo. Per patį vidurvasarį, liepos pirmą dieną, palydėti kanklininko į Skriaudžių kalnelį kartu su kitais žmonėmis rinkosi ir ansamblio nariai. Jie atėjo nešini vainiku, kurio centre, tarp žiedų, buvo tylinčios, jo paties padirbdintos kanklės.

Jis buvo meniškos sielos žmogus, tačiau visą gyvenimą teko dirbti sunkius žemės ūkio darbus. J. Alenskas mokėjo rašyti, neblogai skaičiavo, todėl, susikūrus kolūkiui, jį daugelį metų rinko į revizijos komisiją, kartais pasiūsdavo padėti geodezininkams. Su jam paskirta pora arklių dirbo laukininkystėje.

Su žmona Ona Strolyte – Alenskiene užaugino tris vaikus: dukrą Vidą, sūnus Vytautą ir Donatą.

*Vytautas Alenskas*